



T ä h h e l e p a n n e m i n n e

ü t t e

234.

u s k l i k k o S e n g e

S i n s u s s e ü l l e ,

k e n n e S o a m e n J e s u s

e l l ä p .



D m t r ä k k i t u S a n k t P e t e r b u r g i L i n a n
s e K e i s e r i S e n a t i K a m a t o t r ä k i a l ä b b i s

1 8 1 3 .

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

Zum Druck erlaube.

St. Petersburg, den 23 Februar 1813.

Zensor Sohn

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50



1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50



Se om nink jääp arm, ja üts suur arm kui üts heng
ülleswirrotetus saap, nink se tõtte tundmiselle tulley.
Ent se om ka tõist, et se pohjani ülleswirrotaminne, nink
se lige parremb tundminne weel ammotti üts pattust
ümbrekäändminne ei olle, nink et weel foggona muud
sõamen peäp sündima, kui üts heng õnsas peäp sama
nink jäma. Seddá náeme selgeste pühhan Kirjan kui meis
je wallaliste jilmiga se sisse kaeme, ent esfierrálikkult
3. Pátük, 14—17 wársini Ewesrille. Kuis sõamelikult pals
lep se Apostel, et neide Ewesri rahwaga lábbi armo se
pole tulles, et Kristus neide sõamen ellas! Misper-
rást olli se ni wáega temmá sõamen? Seperrást: tem-
má tees ommast teda samisfest, et kíl mu tõttelikkus
õnsusfes ütten sõamen, kál ei olle.

Se asfi ennege, mink pole se õigede, kui üts in-
niminne ülleswirrotetu om, peäp tullesma, nink kumb sel
pühhal. Waimul omman tõõn se asfi om, om se: Se
Õnnisteggija peäp ni sõame sisse sama, et Temmá nink
se heng ütten tõttelikkun nink iggawetsen tõütusen tõines-
tõisega jáwa, ni et neid ennámbe üttest árrá ei woi lah-
hutada, ehk ni kui Pawel seddá ütley, Jesus peäp sõ-
amen elláma. Minna rahha seddá weel ennámbe árrá-
selletada.

Ürte henge saifus, kumma sissen temmá siin
nink iggawest õnsa om ei olle muud, kui se, kumba tõt-
tega woip ütelda: Ma olle Jesusse pandnu mo sõamets-
te háást, ká omma werd om andnu mo waise wagla eest.
Sega náatame kátte asja: ütstord, minno südda ei
olle mitte ennámbe kolu nink kinni, ei ka mitte ennámbe
tühhi nink perráto, ei mitte, minnol om weidi õnsust
sõamen; tõist tõrd, minnul om Temma esfi, minnul

om se risti lönu Jesus söamen, ehk ni kui ütten tutwan
 wärsin saap üteldus: Mo henge pohjan paistap so Niin
 mi nink so rist, its ütinda nink töstap mul römo Jes
 usus Krist. Meil peap fest middäke söamette sama. Mes
 ennege? sel söamel peap Jesus ollema, Jesussega tut
 wa nink ühhendetu ollema: Jesus peap söamette tulles
 ma. Se ei olle weel mitte kül et kirri temmast tunnis
 tap et meile sääl temmast saap kirjotetus, nink temmä
 näggo ette säetus, nink meije seddä loeme: et meile
 Temmä sändimanne nink ello, kannatus, surm, mahha
 matminne, ülestösfeminne nink taiwaminne juts
 rustetus saap, nink meije seddä tuleme, nink jälle tules
 me, seni kui meile se kif mörtihē nink pähha jääp nink
 säält töistele jälle woime ütelda, enge se sädda peap tem
 maga, nink koggona temmä ärrätenelikko ello nink kans
 natussega, hennest nink ommast tedasamisest tut
 was sama nink Temmä süggawast allandussest surmas
 ni, ja risti surmani, ni läbbi litsorus sama, et meije
 seddä, mes Dawid omman 137 laulun 5. 6. W. Jes
 rusalemist tunnistap, täwvelikko töisidussega Temmäle
 woime ütelda: Kui ma sinno unneta, o Jesu, sis un
 neta ma omma õigust! Minno keel peap minno su lats
 ke kinni jäma, kui ma sinno ei mäleta, kui minna sin
 no haru ommas üllembas römus ei lasse olla! Kuul
 ma, opma, teedma, kõnnelema, nink weel nisuggust ei
 te seddä weel wälja. Pawel ütley awwalikkult: (1 Kor.
 13, 2;) Kui ma wois kif ette kulutada, nink tijas
 kif saltaussi, nink olles kif tundminne, nink minno
 söamen puus armastus Jesusse wasta: sis ei olles ma
 middäke. Minna söwwas söamest, et eggäüts, kes sed
 dä loep, weidi saisma jääs, nink hennest esfi Onnis
 teggija een käsiss: Kuis saisap sinnoga? Kas sa tuns
 net Jesusst nink Temmä haru? Kas sinno sädda tuns
 nep Temmä sissestpiddist liggiollemist? Kas sa woit
 Temmä wasta ütelda: Isand, Sinna tijat, et minna
 Sinno tigest söamest nink ülle tige armasta? Mitte,

kui et ma mdtles, et ennege weidi, eht et ütete henge es olles, kenne Sdämen Jesus es elläs. Minna tija nink palle seperräst Jssanda pole, et meise ajal särätsid tuhhanda löida omma, kumma särätsen sissemätsen üt teussen Jesussega saiswa, nink minna rdmusta henda eggä fdrd, kui minna ütte säräst elläwad Jummalä Templid löwä. Minno soudminne tulley fest: Minna tija seddä ommast tundmissest, kui kergest se sissen woip esita. Minna olle, perrän seddä kui ma olli ülles wirgonu, weel mitto ajastaiga ni eddesi lännu, et mul middäke Jesussest sdämen es olle. Minna tese kül Temmä kannatussest nink surmast, werrest nink hawust laulda nink kdnnelda, nink minno sdämen olli täwwe likkult se tunnistus, et mu ütete wisil ei woi dnfust sada, kui läbbi Temmä werre ütfinda. Nink minna mdtli ni, minna tunnes nink mul olles Jssand Jesus. Ent mul es olle seddä sukku'i; minna sai seddä ommas sures wallus, ent ka üttelisse ommas iggawerdes dnnes, üttel dnfal tunnil tähhele panna, et minno südda seddä weel es olle tundnu, mes minno moistus fest olli arwanu nink tundnu. Minna löwä ka weel nüüd hengi, kummist minna mitte töistite ei woi mdtelda, ni hämeslega kui minna ka neist töistite tahhas mdtelda, kui ni, et neil Dnisteggija nink Temmä hawa mitte sdämen ei olle; minna ei arwa mitte neid lomolikko inimissi, fest neist ei olle se imne, et nemmä ütfinda se wäljalisse pole sabbawa nink henda rabbast rdmustawa, fest et neide südda kolu nink kiwvine om; — enge neide ülleswirgonuide seän, ja kumma jo paljo ajastaiga ülles wirgonu henge omma. Neide seän omma mdtne, kumma Dnisteggijat nink Temmä ärräleppitamist en namb pääst nink suust, kui sdamest tundwa. Ei peäs ka ilma pohjata seddä murretama, kui mdtnel, ke hennessest ommete mdtley, et temmääl Jesus nin Temma hawa sdämen olles, ütsefdrd tik, mes temmääl ütfinda moistussen om, ärräkaos, nink ennege se jääs, mes südda temmast

nink temmä pinast elläwälc tundnu om, nink weel tuns nep, temmä kolm ossa ärräkaotas, nink neljandat ossa allale hoijas.

Märäne ilm ütlematta kahjo sest wälja tulley, kui henge, kelle söame usse een se Onnisteggija om kops potanu nink weel koppotap, temmale mitte omma söand wallale ei te nink ei lasse henda söame tutwause nink üttausse sisse Temmäga sata? se man olleme nink jäme ilma töttelikko ellota, nink ei maitsa middäke figest sest armust nink önsusfest, kumb sen üttaussen Jesussega wois maitsa. Se tige turjemb om se, et meije lasseme henda perräst seddä, kui meije jo paljo ajastaigu, üttele lajalisse tähti perrä tundmissfest Jesussest, nink tigest fest önsast söame töttest, olleme koggonu, nink henda sega rahhule pandnu, ni rassest se sisse tuwwa, et meije ussume nink tunnistame, et se, kui ta mitte tit, om mete suremb ossa ennege pääst oppitu olles olnu, nink meil Onnisteggijat nink Temma Hawu söamen weel mitte ei olle, nink neid ei tunne. Kui teäke küsäs: Kust se tulley? Sest: Ne asja omma üttele läbbi paljo kuulmissese nink luggemisse tutwas sanu; nink meil om söamen se tunnistus, et tit tötte om, et se ni söamen ette tulley, nink peäp tullesma, üttele om saggedast se man middäke külge puttunu, nink ei olle mitte ilma ligutamatta jänu; nink se saap täwwes assas wasta woetus, nink ussutus, nink se wöridde, omma armo arwamisse perrä, et se ta ni söamen olles, ni kui üts seddä näep nink pääst arway, nink ei tahha seperräst, kui se ta mönnikörd se manni ei tahha kühndita, nink pattul suremb woimus jääp, ommete henne man lasse ülles tulla, et söamen putus om, nink et ta weel ilma Jesusseta nink ilma temmä werreta om. Kui se ni eddesi lähhäp, kui se pähhä Waim meil üttele säräst henne pettust ei woi mitte awwaldada, seperräst et meije sest ei tahha teeda: jis same aig ajalt halwembas, se weiditesse ello, meije wirgomissfest, kaup its ennämb ärrä; wiimäte saap üttele tit, ta

se Eõnna Ristist nint se õnsus Jესusse werrest, sest pikkalisest harjotusfest, ilma sõame tundmisseta kuulmissen wannas, nint wiimate ei puttu se sõand ennamb sukkuti. Se nõutap sis tige pelglikumb wälja. Meil om se nimmi, et meije ellame, nint olleme ommete koolu.

O wõis seperräst tik ülles wirgonu henge Jესusse Kristusse Waimole sõnnawõtlikkus sada, nint henda omma sõame ärrätaemisse päle laste tuwwa, nint mitte enne hengäda ehk rahhoie olla, enne kui Jესus neide sõamen elläp! kui dusa wõis nemmä sis olla, nint mäs räne ello, walgus, tõtte, arm nint wäggi saas neil sissest pididi ütteussen Jესusse tundmissen ollema! Sest tõtteste, se Jესusse sõamen elläminne ei olle mitte üts paljas nõggo nint tühhi kõnne, kumma sissen middäke pits kembält es olles, enge tige suremb selgus nint üts asfi, kumba meije õnsalikkult tutta woime nint peäme tundma, nint kui se kõrda saap, tõttest ka tunneme. Ent kül lähhep ka se tõttega ni kui tige mu tõttelikko asjuga, kumma sõand putwa, nint kummist meil ilma tundmisseta, meeld nint moistust ei olle. Meije ei ussu nint ei woi usku et se ni neide tähti nint sõnnu perrä wõtta nint tähhele panna olles. Se om üts ärräpedetu Wanna, nint om neide asju seän, kumbe keäke mu ei tunne, kui se ke seddä saap. Seddä näeme meije, kui meije neide innimistega tutwas same. Eggäuts ütley: Minno sõamen om se Jēsand Jესus. Üts ossa neist, kumma seddä ütleya, elläwa säräside asju sissen, kummist meije aw walikkult näeme, ni kui Umbussu laste seän, sel pimmedusse Wärsstil omma tõ neide sõamen om, ni et se üttele haiget teep, nint wärristus päle tulley, kui ta mätlep, kuis nemmä ommete tige se man, henda Jēsandast Jესusfest woiwa kitta. Edine ossa tunnistap seddä sõnnimisses ehk mele arwamisses, kui neile saap üteldus, et nemmä seddä peässe teedma nint tundma, kui neil Jესus sõamen olles; ehk nemmä jäwa ommete, ilma tige perrändõtlemisseta omma ilm armota, külma, ehk tige

wähembast ldige ollemisse mannu, nint piddawa om mast etterwdmisfest perräst, ni kui enne, kinni. Sest nâus kûl selgede, et särätse waise henge mdlewa, fest om kûl, kui meije seddâ ennege ni dtleme. Minnul om Jofand Jesus sdâmen; ilma et nemmâ seddâ teedwa, mes se om, ehk mes se pââl saifap. Kui nemmâ moistas, mes nemmâ kunnlewa, sis saas nemmâ fest hâbbenem, omma ilmtundmatta sdâme man, seddâ ütelda, et neil Jesus sdâmen olles. Sest mes om kindmâmb, kui se, et sâdda seddâ peâp tundma kui Temmâ se sissen olles nint ellâs? Kas Temmâ peâs sis sdâmen ellâma, nint se sâdda es tunnes seddâ? Kuis se woip woimoliik olla? Tdrteste, kui ütts sâdda enne, lige luggemisse, palwusse, terkun kâumisse nint Pûbha Oddango Sddm aja wasz tawdmisse man, weel ni kolu nint ilma ligutamatta om olnu, ni et ta middâke se man ei olle tundnu, nint lige tundmisse nint teedmisse perrâ sâdusse wiifil, ello parrandamissen nint waggausfen ni om jânu; sis saap ta ommete sel filmapilgul, kui se Dnnisteggija omman kannatusse nâon sdâme ette astup, nint se sisse tulley, wifes. Se sâdda saap seddamaid ütte tdtteli kowik dusat tundmist, Jesusfest nint Temmâ wairwast, temmâ saap pehmes, nint tunney Dnnisteggija man nint liggi ollemist. Se ennine kûlm, ldige, kolu nint ilm tundmatta olleminne saap otfa. Temmâ saap Temmâ wairwast lâbbi liesotus, nint Temmâ armust ärrâsullates tus nint Temmâ werrest pehmes tectus, nint ni, et temmâ Seddâ ennâmb ei woi ärrâunnetada. Nint mes ennâmb se Dnnisteggija, omma kannatust selle sdâmelle arwaldap; nint mes Temmâ ennâmb seddâ sâand ommas tawwelikkus sagis saap, jo ennâmb saap ta se pole, et Temmâ maggus immeteggo, nint kui kallist Temmâ meid om ostnu, meil eggâl ajal, eggâl ette tullemissen saisten nint kâwwen, tddd tetten nint hengusfen, sâwwen nint juwwen, maggamissen nint üllestâdsfemissen, koddun nint wâljan, filmi een saifas, nint melest ärrâ es lââs.

Temmä Risti koto saap its süggawambast söame sisse litsutus. Sis ei tahha ka ennamb muust koggonist, seperräst et Temmä sedda söand om sanu, teda, kui Temmä Ristist. Meije armastame, kui meije kui Tomas omma Isandast nink Jummalat olleme löidnu, Sedda eigest söamest, nink ei tija henneselle illusambat nink armsambat, kui Sedda, ei tairwan ei ka ma pääl, kumb se Risti lödu Jesusse, kumma sissen se terwe Jummalat tawweus elläp, saarnatfes panna olles. Sis pome meije omma terwe süddamega Jesusse kullen. Temmä hawa omma meije söand iggawes wönu, nink henne külge löütnu.

Kui sis keäke, kumb Jesusst kui omma ärräleppitas jat waimun om nannu, nink Temmä werriest ärrätees nimist söamette om wönu, saas ütte perräto paika sadetus, kun temmä ennamb middäke ommast söbrast es kules, tal ei olles ka Pibli ramatut, ehk muud ras matut, ei ka üttele lehhkest, kost sissest temmä Temmäst middäke wois luggeda, sis ei jöwwas se tedda ommete Temmäst nink Temmä surmast ärrä lahjutada, nink sedda armo ja Temmä kullen pomist mitte ärräkis totada. Kui tulles üts säräne 10 ehk 20 ajastaja pers räst taggasi, omme tutwide mannu, nink temmäst saas küssitus: Kuis saisap sinno söamega? kas sa armastat weel Dnisteggijat? kas sinno heng poop weel Temmä henge kullen? Sis saas ta kül allanderus nink pattat ses, ent ommete wois ta töttega, ütelda: Minno südda om nink jääp Temmä warra. Om nink jääp its se Wona allamb, its nink iggawes koolden, nink elläden Sedda armo kinkip se Dnisteggija üttele, kui Temmä temmä söamen elläp.

Meije ei sa se läbbi ennege middäke töttelik'o nink dnfalikko, enge ka ütte jäädwat hääd söamette. Sepers räst ütley se Dnisteggija essi, (Jaani 14, 23.) et Temmä tahhap söame sisse ello asfet wötta, ei mitte ens nege sääl kaeman käwwa ehk ömaja wötta. Kui üts ni

karwete om sanu, et Jesus temmä sdamen elläp; ni
 ei hoija ennege Dnnisteggija omma templit ninf ello ass
 fend, enge Temma hoijap ka seddä sdänd hennesen ninf
 ommin häwun; ninf särätsef sdämel om ka eggä päiwa
 Temmä tundminne, ninf toitus Temmast; eggä päiwa
 tunnep temmä Temmä waiwa, ninf saap sest toitetus
 ninf Temmä waimust jubhatetus, ninf saap seperräst,
 ni karwa kui Jesus jääp täl Jesandas, iks eggä päiwa
 dnfambas. Ni karwa kui täl putup se ütteus Jesusse
 ga, sis putup temmal ka kif. Se südda om iks heitlik,
 ninf karfipiddi mörtlik, seni kui täl diget tötetlikko tund
 mist Dnnisteggijast ninf Temmä ärrä leppitamisfest ei
 olle. Seddä näeme paljo هنگي man. Nemmä omma li
 gutetu, ninf murrelittu, ninf nemmä tagganewa halwa
 söbrust, ninf neist om lotust, ni et neide ülle woip rö
 mustada; ent se ei päsfi kauges. Käändwa lühhitesse
 aja perräst jälle taggasi, ninf ei kää ennämb Jesussega
 ümber. Jaan. 6, 66. Mes om se assfi sest? Nemmä ei
 olle osfast mitte digede ülles wirgonu, et nemmä hendä
 ärrä kaddonu olles nännu, ninf seddä ainult waja olles
 wat Dnnisteggijat olles tundnu, ninf ei olle ka osfast
 allandetu pattatses sanu, ninf ommast digussfest wallas
 le päsnu. Ninf se pä assfi putup se sissen: Nemmä om
 ma se wirgumisse man, hädda ninf ilmrahkota ollemis
 se man, pattu andis pallemisse man, ninf se ille sanu
 römu man, ninf mönne särätsef ettewörtmissse man, saiss
 ma jänu, ent neide südda om tühjas jänu. Nemmä ei
 olle Jesusst sdamette sanu. Seperräst ei olle neide ül
 les wirgumissel ninf pattust käändmissel ütteke saissust
 woinu olla. Sest se om kindma: Ka om se tige töw
 wemb ligutaminne, sdame tunnistus, se man jäminne,
 se asja diges arwaminne, ülles wirgominne, Jesusse
 rahwa man hoidminne, ümbre käämissen neidega, kif hä
 ette wörtminne, ninf mes weel ennämb nisuggust om;
 ütts ilma kindmäusfeta assfi, kui se kottusse man putus
 om; kui se südda mitte ei tunne, omma ärräkoddonut

luggu ilma Jesusfeta, nink Temmä suurt pattaste armo, nink kui üts waine pattane läbbi Temmä werre Temmä mäga sissest pididi übhendetu ei olle. Särätse rahwa päsele, kummil se putup, ei woi paljo lotust panna. Sest neil ei olle ütteleke sõame ütteste Jesusfega. Nemmä eläläwa ärrä lahhetetu Dnnisteggijast. Nemmä woiwa ka eggäst tñlest ligutetus nink umbre ajetus sada. Se Wainlanne woip neid toutkada, kohhe temmä rahhap, ehk ni kui Dnnisteggija ütley, sõglada. Sest om mõnni kurblik eentoko, meile oppuskes nink tähhelepannemisesse allale. Temas jät Paawlit mahha nink läts jälle ilma sisse, Tim. 4, 10. Piggellus nink Hermogenes nisama, Tim. 2, 15. Aleksander nink Diotrepes saiwa teotajas, 3 Jaan. w. 9. 10. Sest ei olle ka kül, et toisil, kellega meije umbre käume, Dnnisteggija sõamen om, enge meil peap Temmä esil sõamen ollema. Meije peame esil kui waise pattatse Jesusse manni tulles, esil armo Temmä filmi een löidma, nink esil Temmä werd sõamen tundma, nink Teddä hendä tundma, nink Temmä osfausen saisma. Eggähts peap Pawliga tõtte perrä woima ütelda: Ma tija kelle sisse ma ussu, nink kui sis ennamb kokko tulles, nink kui üts hulgakenne koon omma, et sis nemmä kit ütten, ommale oppetajale woiswa tunnistada: Meije ei ussu mitte nüüd ennamb sinno tunnistusse perräst, enge meije olleme esil elläwält tundnu, et se om tõttelikult Kristus, se ilma Dnnisteggija; Jaan 4, w. 44. Kui se sõamen tõtte om, sis lähhame perräst üttele ilm liikmatta nink änsat kääki eddesil. Meije oppime se tõttelikko walgusse man, kumb sõamette paistap, hendä iks parremb tundma; meije ussume hendä iks wähhamb, meije näeme eggä päiwi ennamb, et meil Jesus nink Temmä armo llikko saatmist, nink hoidmist, eggäl ilma pilgul waja om, nink meije same iks ennamb pohjani pattatse. Nink seperräst peame hendä kindmambast Dnnisteggija küllen, nink ei lasse hendä minki läbbi temmä

armust lahbutada. Kui meije ka omme silmiga näes, et paljo se suremba hulga pole ümbre tänas, ja, kui ka se Dnisteggija tige ennämbast rahvast, ni kui sääl Temmä kannatusse tunnil, saas mahha jättetus; sis peäs me meije ommete armo perräst Temmä perrä joostma, nink Jani ja neide töiste weidiga, risti alla saisma jäma. Sis om üttele ni: Mes ennege woip möttelda, olgo wäifenne eht suur, ei sa mo täändma ärrä, so usjast nink hõlmast kohheti. Kui peas ollema, ma tijas kindmäst, et ma ennege ütfinda Jesussega ei sa teotust nink ärrä põlgmist sama, enge ka putust, waisust, nälga nink allastust kannatama, kui ommete minna wois tigest pästa, nink auwun nink rikkussen elläda, kui ma Dnisteggijat mahha jättas; sis es küsis meije kawwa: Mes sa tahhat tetta? Ei, meije olles seddämaid walsmis, nink wallises armsamb Jesusse nink Temmä rahwaga teotust kannatada, ennämba kui seddä ajalikko kos totust pattun sada, nink arwas Kristusse teotust surembas warras, kui sure kunningriiki eht se terwe ilm om, Ebr. 11, w. 25. 26. Meije ei lasse henda särätite asju sisse. Meije ei wotta seddä ette heidetu änge sühhu, et meije se läbbi wangi ei sa, enge meije jäme lastelikult Dnisteggija mannu, nink ütleme tigele rõmule, kõrgusselle nink ahnusselle: se eest poi sääl minno Jssand risti pääl! Nink ni same meije sis tige õuuetu taggasi soddamisse eest hoijetus, nink se wasta, Jesusse Kristusse, meije Jssanda man hoijetus.

Se om kül äts suur assi, äts arm kumma älle meije kindmäst peäme walwma. Sest mes arwitawa ne tige illusamba häälme, kui nemmä enne aiga mahha soddawa? kii om ilma asjanda, kui ka kül äts ni usfinast jooses, kui temmä henda lassep kinni piddada, eht kohhalt saisma jätta. Jesus ütley: Kes otsani ussutas was tääd, se saap änsas sama. Üts heng, kummal se Dnisteggija sdamen om, se om jo ka se sissen dige ännelik! Temmä hä põlw saap weel arwalikkumbas, kui

meije se sissestpidi ello päle, nink soame umbrekäumis-
 se päle Jesussega kaeme. Kui pallo om üts säräne jo
 een töist, kumb henda kohhalt Dnnisteggijalle om ärrä
 andnu, nink Temmäga töttelikkun ohsausen saisap, een
 sest, ke henda ei olle sel pühhal Waimul lastnu se mans-
 nu tuowa? särätse soamel om ka se süssen, läbbi Jes-
 susse soamen ellamisse, middäke jäädwät. Temmä ei tun-
 ne ennege üttel eht töisel törral middäke soamen, nink
 ei olle ennege sis se man tödmsa nink dnfa, nink kånas
 sis jälle se mant ärrä, ni et ta peäs se man pimmeduss-
 se, kälmas jämissse nink ärrätagganemisse ülle Dnnisteg-
 gija mant, kaibama; enge temmal om üts dnfa, nink
 ütte suggune käd Jesusse ütteussen. Temmä tunney Tem-
 mä armo, liggi ollemist, armo nink söbrust eggä päiwa
 wastfest. Temmä südda saap Jesusse werrega wastses
 tettus nink tömustetus, saap wastset ello nink kinnis-
 rust. Nink se om ka ütte töstse soame ellole ainult
 waja. Sest ei olle ka weel käl, et meije teddä eilä nink
 ülle eilätse soamen olleme tundnu. Ei mitte, Temmä pe-
 äp its soamen ni jäma, nink eggäl päiwal nink tunnil
 liggi ollema, kui üttel hä pölw peäp ollema. Ni weidi
 kui üts ilma hõngo tömbamatta woip olla: ni weidi woip
 se südda ilma Jesusse nink Temmä werreta olla. Sed-
 dä tunney ka üts südda wäega häste, kummal ütstörd
 se dige ello, Jesusse werrest nink surmast om kätte sa-
 nu, kui sest middäke putup, nink se Dnnisteggija liggi
 ei olle: sis itkep temmä, nink ei olle enne rahhul, seni
 kui temmä jälle Temmä man ollemissen om, nink Tem-
 mä liggi ollemist tunney. Se Dnnisteggija om ka ni
 armolit nink hoijap hä melega henda särätse henge liggi,
 nink kui Temmä ka weidi henda warjule olles pandnu,
 sis ei jä Temmä ommete kaukes saina tade saisma, kui
 üts kigest soamest Temmä perrä umbre kaep. Sis jäme
 ni umbre käämissen Jesussega, nink läbbi se ütte dnfa
 soame lu sisse. Se tarbis om sis ainult waja, et se Dn-
 nisteggija soamen ellap. Wuido putup se ütteus nink

ümbrekäuf Temmaga. Meije woime ka pea Temmast ärrä sada. Meije ei woi ka hennele Temmä risti ni filmi ette sada, et meije sest hendä kül wois kostotada, olgo meije kun taht. Meije mätte läwa ka pea lajale, filma nink meel, täüwa saäl nink tääl ümbre. Se om ka sis wäega hä, kui keddate om, ka ütte jälle se sisse awwitap, nink tälle Dnnisteggijat nink Temmä kannatust meelde algatap.

Se saifus saap pea üttel dnfal wifil edist wifil, kui se Dnnisteggija nink Temmä waiw soamette tulley, nink Tedda risti pääl tutta saap. Sest ni pea kui meije tets te nink soame tundmisfega woime üttelda: Minno Dnnisteggija! sinna ollet minno hääs, hädda nink surma sisse lännu, nink ollet risti külle kui warras nink rddwoli ponu, süllestu nink teotetu, nink wäega ärrä hawatu: sis palleme ka Tedda: Oh! te et Sinno hawa, it's eggäl tunnil minno soame sisse jääs, nink sedda ärrä hawas! Sis naktap ka seddamaid se dnnis ümbrekäuf Temmaga, kumb d nink päwa, seni kui iggawetse aja sisse eddesi lä. Edtelikkult ei kül mitte eggä körd ütte sugutse wifil nink tundmisfega. Sest kül omma tunni, kumma esfierrälikko omma; tunni kummil meije omma soänd Temmä een wälja kaldame nink ülle kige häste läbbi kōnneleime; tunni, kummil meije omma Isfanda een pōlwille mahha sattame, te meid om tennu; kui meije Janiga risti al waimun saifame, nink Temmä koolja näoga meije filmi een saifap; kui Temmä meid, kui omme Jūngrid Petrit, Jakobit nink Jani, esfierrälikkult körwale wōttap, ehk Emausse wifil pääl wasta tulley, ehk ni kui Toma mannu tulley, ehk kui meije Tedda waimun ni näes, ui saifas Ta siin meije een. Sis om sel ümbrekäufil se wallomihhega, üts esfierrälik dnnis luggu. Se sissen em üts sis rddmfa, ärrä sullanu, allandetu, kinnitetu nink toidetu. Ent ei olle meije it's Temmaga jo ni kui taiwan; enge sel om omma aig nink tunni. Ent seperräst ei löppe se ümbrekäuf mitte Temmaga ärrä, kui Temmä ätskörd tōttelikkult soamen ellāp, enge se waiw

lit, tõistele ilma tähhele pannematta sisesestpiddine üm-
bretäht, sel hengel, omma lähhembra sõbraga, nink se sise-
sen saiswa õnsus nink tassane hä põlw sel sõamel läh-
häv ka its eddesi kigen wälja pidditsen tallitusfen nink
kutsmissen, nink saap läbbi se esfierrälikko õnnistusse
nink pühhi ajal, its sõamelikkumbas nink täwvelikkumbas.

Nink se teep kii päiwa meije ellun, õnnistusse päis-
wis. Sis saap kii, mes meije sõwname, meile dige lig-
gi. Nink se õnnistusse kair, kumb iggäwetsse ello sisse
teep, om meije sõamen. Meije woime eggä päiwa, nink
ni saggedast kui meije südda nõrkust tunney, sinna min-
nä nink säält ammutada; ei olle waja oota, et keddäke
tulles, ká meile sest lättest middäke annas. Ent se pus-
tup neil, kummil Jesust nink Temmä hawu sõamen ei
olle. Sest tulley se, et särätse sõame hä põlw kaugema-
bas ei olle, kui seni, kui nemmä Dnnisteggijast lugges-
wa, ehk Temmäst kuulwa, ehk ütte ülleswirgonu seltsi
seän omma. Ent ká Jesusse mannu essi om tulnu, saap
teedma, kuis täl enne särätsen luun om olnu. Seni
kui säräne kaswolik aig püssip, sis tuniteme middäke;
ent om se möda, nink meije same jälle omma eggapäis-
watsse kääti nink kutsmissse sisse, nink meile ei sa en-
nämb tullulikko asju ette tõneldas, nink meil ei olle
ennämb sündsät aiga luggeda ehk laulda; sis kaop se
tundminne nink hä põlw ärrä. Sest om moista, milles
mõnni heng käl ei kule nink kuulda ei sa, nink mõtles-
wa: kui minna säält ehk täält olles, nink allasi usklikko
hengi ümbretämissen olles: sis olles ma käl dige õnnis
nink rõõmsa. Särätse henge omma kui ilma weeta pil-
we, nink kui üts lodu asji kel ütteke ello nink lammind
ei olle. Nemmä omma seni weidi lamma, kui nemmä wäljast
poolt tõistest pesitetus sawa. Särätse lu man, kui sest
tullest nink sest sisesestpidditsest lammast sõamen putup,
ei olle imme et ka se walgus, kummast se Dnnisteggija
(Matt. 5, 16) tõnnelep, ei walgusta nink ei paista.

Se om üts suur täht, nink peäs digusse perräst

eggäüts, ká hendá Jummalá mája osfalisfes arwá, nink fest tahháy tuttús sáda, et temmá Jesánda Jesusse perrált om, nink hendá kui úts Jummalá láts, pikkán melen nink puhtusfen, tundmissen nink kannatusfen, sóbrusfen nink ilma mudutamatta armun, náütma. Se saas ká tótteste neile, kumma wáljan omma, neide sásmette litsma, nink perrámdtlemist úles wirrotama, nink ennám ollema kui paljo juttusfid. Sest et ne, te ilmast omma wálja astnu, jústinda hendá ennege ilm púrretas matta ei hoija, enge ká neid háid kombit fest, ká neid fest pimmedusfest omma immetaolikko walgusse mannu om kutsnu, ilma sónnata lábbi Jesusse, tassatse nink ónsa káákiga, wois tulutada: Sis es saas ennege se Dnisteggija útsinda auwustetus, enge se umbustlik saas ká se lábbi karristetust; eht saas ká nemmá omma palge pále mahhá saddama, Jummalá pole pallema nink tunnistama, et nemmá Jesusse weel mitte ei tunne, kumb hendá Uskjide man ni wággewást om náütui, nink neide síssen om. (1 Kor. 14, 24. 25.) Mes om se tarbis waja? Et Jesus tóttelikkult sóámen ellás; ei olle ennám ei wáhhám waja. Kummille Temmá útsfórd ni sóámen nink filmin om, ni kui Sa meid om árráluunnástanu nink ostnu; se saap ni sama, kui Temmá sijn ilman olli, fest temmá síssen paistap se Dnisteggija, ni, et se súggaw sísse litsminne Temmá wáiwást, se aru Temmá wasta, nink se Kristusse meel temmá palgest, ébnnen nink káútin wálja paistap. Sest se tulli, kumb majan om, paistap wálja, nink ilma et seddá enne mótteltas eht málleretás. Se om úttei sárátsen sóámen ni síndja; se Jesusse sóámen elláminne toop seddá hennega. Se lomolik, lihhalik, kergemelelinne nink ilmlit wís, saap lábbi Jesusse nink lábbi Temmá werre wáe, ja surma, úttes allandetus, lat elikkus, nink perrámdtlemisse wísis umbrekkáantus; nink ni lát se síis eddesi, eht meije kál átte wáise, pattatse, ndrka latse ollema nink jáme Dnisteggijalle, nink se ilm peáp wasta omma rahmíst

Tunistama, et meil tütte Jöämen om, n. et
 se ö:jä kike waisempast pattaste hulgast, önsit Latse
 wabnistap, kui nemä hendä temäle Koggonä ärrä and=
 wa n. teddä töttega tundma opwa.

Se asja sisen olleska sönda, et kike ülleswirgonu henge,
 se önsä söäme tundmisse n. üttenesse sisse Jeesusega hen=
 dä lasse² tuwwa! Kas nemä seddä woi² sada, se
 man ei olle waja kattside mötteldä. Kül mötles mõni=
 körd üt², kumä man se ei tahha häse eodesi minä,
 kuita seddä föise man föisite tahhele panep: Ja, ni piäs
 se ka kül minoga ollema, ent se manü ei woi minä sada,
 minä olle wäega ärrä Tikkotu, minul om wäega paljo
 wäljält poold keelmisi, minä peä ütte n. föise eest koold=
 Randma, n. se om üt² arm, kumä manü kike ei woi sada.
 Se om üt² kõne, kumb umbugust tulles, ehk ka üt² wöls²
 hene² esfi tettu römufamine, minka meije oma ilm körrada,
 n. ilm tundmata söänd karkhane wabkandata, n. se sisen=
 tid ille söäme hukka moistmisse n. fundmisse eest karkhane
 rahkodada. Sest ö:jalte ei olle keäge ni kalw. meije woime
 enege se Ewesori Rahwa päle kaeda, kumile abostel seddä
 armo palles. Kes ollida ne oma Lomo olle ollemisse polest?
 ei mitte ütfindä paggana, kumä neid keletunni wäär Jumä,
 lit orjafiwa, ni kui nemä ollida Fuhkatedu, ei mitte pattat=
 se kui kike õnemisse, ehk wäljäst poold auwun, ehk ilman
 hä kombidega, waa pattaste, kumbc man se ärrä Tikmine
 nättä pühkäusen, weel lykup, enge kike furemba pattat=
 se, wäär Jumala orja, ni kui kiwä kolu, n. kiken hin=
 mun satani wangi, ja wilha Latse. ei kirjotap se Abos=
 tel esfi sen pätkerkin neist, kui temä neile neide enist
 laisust meelde algat. se kike ei sada teddä kätte mötte sisse,
 seddä ö:jat paheldä, et temä neide söänd oma² Ello ma=
 jas tahhas tethä. temä kees seddä kül, et sega es² laas²
 sel ö:jal middäge een ollema, n. temä laas neid, se per=
 näst et nemä nüüd temä pole olles² käändnu, se

— 18 —

fisen pididse liggi olle misse n. osfause fise, neide eest,
 oma ärrä waltetu werre perräst, wõtma. Se perräst ei
 möttele minä ka kaffide, seddä arwalikkult tunistada, et
 eggäüts, ka se kike kalwemb, kike kurjemb fiddä ilman
 kumb oma Lojat, n. ärrä Lunastajad ni paljo ajastaigo
 olle kurdnu n. armastanu, enge weel siina manü oman Lih-
 kalikkun melen temä wainlasse olnu, n. teddä ilm üttemo
 kurbastanu, ne ei fa üffindä ärrä pästetud, pattust wal-
 lala kulufesud, armo antus, enge nemä sawa ka se onde
 osfause fise panus, kumb se löamen Jesus elläp n. ello-
 maja wöttap. Se pattuste löbber ei lasse kenda ^{meije} pattuste
 ollemisse, waihusse n. kolbmatta ello perräst (kumb meil
 ene seddä olli) mitte ärrä keeldä meije söömette tulla.
 Kui meije ene teddä kakkame wasta wötta. Seddä näeme
 selgest temä omist lönnust, Jaan. awwald. 3, 20. Kui kelle
 mino hääd saap kuulma, n. ust wallale teggema, se
 manü kakkamä minä fise minä. Kül as wap möni, ni kui sääl
 se waemen seddä säitme korralist möskmist Jordanin
 kerges n. kalwas, särätse sure armo manü sada; meije
 mötteleme, se manü peäs enämb waja ollema, n. moistlik-
 kumbalt ja kargalikkumbalt se fisen minemä; ütfinä
 om se üts koro jo armust ni; se öjä ei küsi mitte enämb
 kui et meije källe oma löänd, n. söäme uft kui ka kol-
 putap, wallale keeme, n. teddä hämelega ja löäna-
 wöthikkult fise lasseme.

Ei woi ütfige neist, kelle man Jesusse eho asse om,
 ütledä, et temä üttege asja fisen seddä wäänd olles,
 ehk middäge se man olles tenu, ehk weel wähhämb et
 temä esfi oma jowwoga teddä olles ~~oma jowwoga~~ kene
 manü joudnu lömaba. Ei, eggäüts peäp tunistama:
 Temä om nimuo manü kulnu, temä om mino külge
 nakkanu, n. mino löänd wötnu, n. se fise lamist
 otsnu, n. ni pea kui ka om nänu, et minno

südda Teddä om wasta wötnu, sis om Ta seddä ommas ello majas ärrawäitfenu. Se te se armo mannu, om sel wifil lühhienne nink tassane. Temmä holiſep meije eest, Temmä oſip meije ärratagganu ſdämü, jälle omma önsa oſqusse ſiſe tuwwa, nink neid ni, kui ſaal wans nan leppingun ſeddä tunniſtuſſe Telgi nink ſeddä Templ d omma awuſtuſſega täüta. Seperräſt laſſep Temmä ommal Waimul ſe ſdäme man tödd tettä nink ülleſ wirrotada, nink hendä, ni peä kui temmä om wirgonu, temmäle kulutada. Sis ſaap ſe Innimisſes ſanu Luns nastaja kannatuſſe toja, ſelle hengele ette ſäetus, nink ſe tojo, kumb läbbi armo oppuſſe om ette maſitu, tälle ſelleetus. Se pühhä Waim näütap Jeſuſſe päle, nink ſäep teddä üttele hengele ette, ni kui Ta ruhhiin ölli, Temmä ello kääki ma pääl, nink lige ennämbaſt Temmä kannatuſt, öli mäeſt ſeni kui Kolgata mäeni, ja ſeni kui hawwani. Ni juttuſtap Temmä ſelle hengele temmä tojat kui Dniſteggijat keſ teddä om tennu, nink per töſt ſeddä, kui temmä Temmäſt ölli ärrä ſaddanu, nink kurrati woimuſſe alla ſanu, jälle ärrä oſtnu, ärräpäſtnu nink ärräwäärnu, nink ſel nüüd ütſ himmo Temmä perrä om, ſeddä tahhap Temmä jälle wasta wötta, nink ſiin ja ſaal iggäweſt önsaſ tettä. Nüüd ſaiſap ennege ſe pääl, kaſ Temmä ni om üttele ſdäme ſiſſe liſſutu, et ſe heng ſe küſſimisſe päle woip koſta: kaſ ſinnole om ſe mees ilma näota ja illota mele perräſt; neide läbbi naglatu käſſi nink jalguga, ſe ülleſ awwatu küllega; ſe mees riſti pääl? kaſ ſul om waja ſäräſt werrisſt nink ärrä hawatud ja riſti külge lötud Dniſteggijat? kaſ ſinna Teddä ni tahhat? kaſ ſa tahhat omma ſöand Tälle iggäweſt anda? — kaſ ſa woit töttega koſta nink ütſ telda: Ja, ja, minno ſüdda peäp Teddä ümbre wötna, minna tahha hendä Tälle koogoniſt ärrä anda, Tälle uſſuſtawas jäda. Arm! ma anna hendä ſiſ, ſulle ommas iggäweſ. Kui ſe ni om, kui ſe Dniſteggija näep, — ſe, kää ſdäme ſiſſe kaep — et ſe heng tötteſte ni mötley, et

Temmä kannatusse nint surma näggo temmä sđänd omma tinni wötnu, nint et temmä ei woi ennämb wälja faista, pitkembält ilma Temmäta elläda: sis tulley Temmä sel silma pilgul, nint wötray sen sđämen ello asfend. Kes minno armastay, üttel Temmä, kelle minna ommat sūggāwan allandusfen, sullase nint kannatusse palgen mele perräst olle, tes minno ni tahhay, selle mannu tahha minna tulla, ilma et minna se päle tae, tes temmä om, määrästest rahwast eht sūggust; kas temmä üts Judalinne eht Kretalinne om, sullanej eht wabbandit, mees eht naine? Gest om tül, kelle sđänd minno rist, se surma pelg, se wallo, ne raije nint hawa omma wötnu, sest ei tahha minna mitte möda minnä; ei mitte, minna tahha temmä mannu tulla nint ello asfend temmä man wötta.

Sän näeme seddā selgest, misverräst ne waa, ilma palgamatta rahwas, kumma ni paljo juttusid omma kuulnu, ni paljo ramarit luggenu, ni paljo pallelnu nint weel pallewa, tige se man kui nemmä se man saisma jäwa, tühja nint kolu sđämeest omma, nint üttele tunda mist Dnisteggiast ei olle. Neil ei woi Temmä ommat allandusfen ni armas olla. Temmä om sel näol neile wäega wöitenne, halw nint ilma sündimatta eht kogonist pahhandusfes. Nemmä ei tahha üttestke wöifest, kui surest auwolikkuisest Jummalast kuulda nint teda. Jesus ristit külle ei olle neile mele perräst, Temmä ei woi neide man üttele dmaja löida. Ei olle imme et säräne südda kälmi nint kolus jääp? Temmä om jo se ello; kun Temmä sđämen ei olle, kuis sđäl woip ello olla? kel Jesus ei olle sđämen, se om tötteste elläwält kolu. Mes assi se om, et se Jummal ristit pääl, särästelle rahwale mitte mele perräst ei olle? se om se: Nemmä omma rikka nint om tite wiljalt. Nint nemmä piddawa henda ommast wäljaltpoolt waggaussest, Jummal orjussest nint paljoteedmissesst tinni. Nint nemmä sawa häste ilma Jesuseta nint Temmä armota läbbi. Kuis

woip sääl Dnnisteggija neide sõamette sisse kända? Eest nemmä ei tahha Zeddä mitte. Jesus tulley ka kül hä st melest ütte henge mannu, ent ommete waiste pats taste mannu, ei mitte förgi nink hennest mõteltu pühhi mannu; Temmä ei sunni kellege päle middäke wäggisi. Meije peäme ka teedma, et sest Temmäle tullu ei olle, enge et meile se ütš arm om, kui Temmä meije sõame sisse tulley. Seni kui meile se mõtte jääp, et se Dns nisteggija meid ni kui peäs tennäma, et meije Zeddä wasta wõttame, seni ei woi meile Temmäst ossa sada. Ilma sõame waisusfeta waimun ei löwwa meije ütete tutwaust nink ossaust Jesussega. Temmä elläp ennege neide man, kumma ärrärðhutu nink allandetur waimos ga omma. Kes ütš waine pattane ei tahha olla, nink ei olle, se ei sa seddä Dnnisteggijat mitte sõamette. Ent kes tõtteste hendä waises pattatšes nink kõlbmattas tun nep, nink kes hendä pohjani ärrarikkutus n'ey nink tyn nep, kes hendä esfi ei woi päästa nink awwitada, se saap ilma henne waiwata nink abbita pea se dnusse sisse. Säräne ei tija ennege mitte, et temmal ütte Dns nisteggijat waja om, enge temmä ei mõtle ka kawwa, kui se Dnnisteggija sõame ette tulley, nink hendä teda annap; temmä lähhep tälle seddämaid wasta, nink wõttap Zeddä rõmoga wasta nink ütley Tälle tuhhat förd Terre tullemäst.

Kas se om waja, et ma weel üttele, nink kas eggäüts seddä esfi hennesest lähhele ei panne, et kellege seddä Isfandat Jesust tõisel wišil sõamen ei olle, nink ei woi ka olla, kui ni, ni kui Temmä meid om ärräleppitanu? Se pühhä Waim ei mali Zeddä kellege tõist wišit ette nink se pattatše südda ei tahha Zeddä ka tõist wiši, nink se Dnnisteggija ei tulle ka esfi tõist wiši, kui ni, sõa mette. Temmä tulley särätse näoga, ni kui Temmä werri om joostnu nink meije eest kolus jänu. — Minna pea seddä weel perrämäst fördä tunnistama: kelle se oppus Jesusse ristist ei mairsa nink kõlbmatta om, kelle

se allandus Jesusfest pahhandusfes om, kelle Temmä rist wasta om; ütte sõnaga üteldu: kelle Jesusse wais wast nink mörrust surmast üttekeg; töttelikko sädame sises litsmist nink tundmist ei olle, se ei olle Jesust eäle nannu nink tundnu; temmäl ei olle ka, kui temmä kül Jnnimisse nink Engli kelega kõnneles, nink allandusfen nink waimolikkult kui Engel kõnnis, ommete Jesust mitte sädamen. Temmä woip ommete weel ni õnnelikkus sada, kui temmä Jesusse waimole maad jättas, nink läbbi Temmä armo ümbre kånq, nink seddä waino, kumb täl seni ajani Jesusse wasta om olnu, seddä umbustu nink Wariseri meeld, kõrgust nink omma õigust tunnep nink tunnistap, nink hendä kui ärräkaddonu pattane Jesusse jalgu ette heitap, nink Temmä werren armo nink pattu andis andmist otõp nink wasta wõdetap, — et Jesus ka temmä sädamen woip elläda. — Nink seddä sõwwa minna üttele särätselle ligest sädamest. Se ussutaw Dnnisteggija täädko minno soudmist armust! Amen.

